

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Foi'a acést'a ese tota Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tota díile.

Pretinul pentru Ostrunguri'a: pre ann
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ dc anu 4 fi. pre ann tri
luni 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre ann 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ dc anu 5 fi.
pre ann triluni 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu exemplar in costa 15 cr.

Tóte siodianiele și banii de prenu
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:

Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, și 30 cr. tacse timbrale.

Ce n'am sciutu.

— Canteen nou, pe aria sî mai noua. —

Eu sciam, că 'n asta tiéra
Sunt multi prosti și ingamfati,
Pistriti, ce se 'ntrecu in svara,
Tiritori și renegati!

Mai sciam, că multi (de-o vreme),
D'intr'ai nostril s'au ciulitu,
Sî de-atunci poporulu gene
Parasitu și seracitú!

A-poi mai sciam eu éra,
Că dreptateá-au amortitu,
Sî că biét'a nostra
De straini s'a napaditu!

Sî sciam eu fôrte bine,
Că adi fratii-su invrajbiti,
Inselati de limbi straine,
Sî in tabere 'mpartiti!

C'unu cuventu sciam c'a-numie
Multi ar vrè, ca sâ slabimur,
Sî sâ fumu de risu la lume,
Sî-a-poi pe rondu sâ perimu!

Dér' că 'n Blasiu, in Rom'a mica,
Adi sî bravulu archiereu
Inca sâ scie de frica,
Ast'a n'am sciut-o, Dieu!

Tiopulu.

Francise Kocurka

Gur'a Satului in diet'a Ungariei.

— La fabricările și svîrcoliturile din urma. —

Lucrul naibei!

Erá pe a-cí s'o patiti! . . .

— Ei, sî cumu? — veti intrebá care-va.

— D'a-poi asiè, — respundu eu — că acuș
n'aveati cine sà vi referedie *fidelu* și cu credintia,
despre cele ce se ispravescu in diet'a poternicilor
de la Pute-a-peste, că-ci dandu de veste modernii
„liberali“, că eu i cam *tieseln*, *aretandu-i la lume* și
tiéra asiè precum aieve sunt, se pusera mai ade
unadi și amutiara pe unii și pre altii, ca sà ghicésca
unu modru óre-care: „cumu ni-aru potè intercă, mai
alesu pre mine, de a nu mai avè indresnélă și dreptu
a strabate in cioroborulu loru,“ ca asiè a-poi Marièle
loru sà pótă scapá pe usioru de gur'a mea.

Se intielege, că de locu s'au și aflatu ómeni de
specialitate, d'intre cari mai tare s'a destinsu Cehulu
Czerna-Toni. — Mari'a Sa adeca se sfîrtică cum
plitu, ca sà se fabrice o lege, pr'in care „sî se porun
césca aspru toturorù dîaristiloru (*la aplicare*, firesce,
sà se intieléga numai dîaristii romani,) a nu mai avè
dreptu de a intrá in cas'a tierii unguresci neci macaru
pe hornu, că-ci este spre pagub'a și ruinarea „Nagy
Magyarország“-ului, ca sî scie lumea și tiér'a, că ce
svatuiescu și ce isprovescu a-colo parintii patriei eschi
siuv numai a lui *Pist'a*.“

Sî acést'a epocala lege mai că erá sà se sî
priimésca, déca cumu va unor'a mai politicosi nu li
veniá ap'a pe urechi, temenduse, că voru patî
mai uritu decâtù hiresilu ministru ungurescu de
hascule, cu ordinatiunea relativu la ajutorarea scô
leloru și gimnasielor romanesci, că adeca déca s'ar
sî fabricá o astu-feliu de lege schidola, totusi nu
voru ajunge la scopu, că-ci de mine nu voru scapá

ori cumu s'ar busumflá sî hoscocorí, — deci, *pentru de ocamdata* déra, abdisera cu marinimositate de aceste infrițări copilaresci sî adeca lasara pre *Cehulu* in sfîrșita.

Dieu mare perdere pentru tiér'a ungurésca și pana s'a mai potè fabricá o asemene lege; dér' pe semne astă recere diplomati'a inalta. . . .

Ve poteti deci închipui, că déca admirabilii fabricatori de legi ai tierii unguresci, mai au dreptu sî sufletu a omorí vremea sî cu fabricarea astorii-feliu de legi de lume, atunci nu mai este neci o indoiéla, că tiér'a ungurésca acușí va se cucerésca intregu resaratul Europei, ba va pune in uimire popoarele sî va serví de modelu la lumea tota.

* * *

Astu-feliu déra mai că neci eu nu asi avè să vi referezu alt'a, decătu că sî acum'a, ca de candu s'a inceputu lumea „liberala“, parintii patriei eschisiv unguresci, macina sî faurescu, pe scurtu, fabrica la legi, de merge fumu.

O bubitia inse totusi i genéza, mai alesu pre falniculu jupanu ministru a ispravurilor d'in laintru, pre care lu-dóre, ce-lu dóre, — adeca lu-dóre, că romanii nu se spariara neci o léca de amenintările sî fragmentaturile lui de mai adenadi.

D'a-poi bagséma e dreptu, că noi ni-amu cam dedatu cu sberaturi cocisesci sî amu mai audîtu noi amenintări, sî totusi n'am capetatu friguri de ele.

Astu-feliu déra am sperantia, că li a trece sî domnialoru loru acușí.

* * *

Dér' bre. . . . Sà vedemu cumu s'a inchieiatu svatulu celu de tiéra-mantuitoriu?

Bine sî nu pré!

Bine, că modernii „liberali“ acum'a credu, ba se sî mandrescu, că in urma sî in coda numai ei fericira tiér'a ungurésca sî o facura atâtu de vestita precumu e astă-di, pentru-că numai ei avura ne mai pomenitulu curagiu ungurescu a fabricá in cîte-va septemani atate legi, căte li mai trebuiá, fore de a fi controlati, séu celu pucinu conturbati de „restoratorii de staturi,“ de „rebelli daco-romani.“

Reu inse, că chiaru pe candu erá sà sune ó'r'a a II (adeca pe candu revine sî mintea romanului) incepura a se miscă sî a se desamorti sî cei oportuni. — Adeca pe candu domni gandear, că na acum'a o potu sterge frumosielu, chiaru atunci incepura sî deputatii romani cu galuscele cele mai sgrontiurose sî cu zém'a (ciorb'a) cea négra (a fekete leves).

Urmă adeca o plória gróznica de interpellatiuni.

Se 'ntielege, că bombele interpellatorilor fece mare háboruság intre domnii acumu mai siguri de-a potè viscă.

Da, că-ci ministrii fura luati pe rondu la strai-la. — Unulu adeca interpelá pre ministrulu de ispravuri, pentru canile unoru catielandrii, cari cortesiescu *oficios*, ca sâ prinda balici pentru „liberali, plesnindu in faci-ei acele frumose apucaturi; altulu de alta parte luă la hâti pre ministru preste deficitu, sî mi-ti-lu stroflocă, pentru minunatele terguri cu

padurile tierii; éra altulu mi apucă la jocu pre ministrul de strimbataate, pentru sugrumarea sî eschiderea d'in totu loculu a limbei romane; de abiè gâtă acest'a incepù altulu cuptusindu éra pe hîresculu ministru amenintiatoriu, pentru poruncile date in tréb'a omorirei societătilor neunguresci, sî asiè mai de parte.

Pe scurtu, jupanii ministri o patîra alu dracului....

Alta-di, candu vení a poi rondulu pe ei a respunde, să fi vediu ce cioroboru se facă . . .

Gandeam că me afu intr'o ginagoga jidovésca.

Responsurile, ca de rondu, fura cătu s'au potutu mai cu forfoi. Mamelucii aplaudau sî intrerumpeau pre ministrul cu „ugy van, helyes“ s. c. l.

Cé sâ ve mai spunu, decătu că mameleuci au primitu responsurile, că adeca domnii ministrii au dreptu.

Astu-feliu a poi se facă érasî linisce si presideantele incuji sesiunea a trei'a, — sî dôra ultim'a — a dietei tierii unguresci, cine scie pana candu.

Eu déra inca ne mai avendu ce caută mai multu pe a-colo am re'ntornat spre tiéra, cu scopu de-a cortesi pentru *liberali*. . . .

Sà ne vedemu in pace!

Corespondintie.

Epistola confidentiala către Gur'a Satului.

Bükeny, in lună kortesilor, ámul domnyilor.

Frácse si kuszkre Gurászátulij!

Prekum binye styij, jeu am foszt si rumin máre; dáre nyimik nu ám putat haznaluji náczijérumunyécs, kées si ruminyi si domnyi styijau binye kitusz jeu gyzse puezin tudumányos in lukurile gyzse szkriszori gyzse lézs. — Vezendumé décs in áscse imprezsurér, csé ám potut fácse mai ku mincse, gyzsze kitusz sze me szvetujészk ku sine ám ávut máj áprape gyzse minye, káre ápoj máu invezzát ká sze me duk la o vrezsitarje bune, káre gyzsa buneszáme mnyiá szpunye ungyij bubá.

Me duszéj décs lá bába Násztásziá gyin Vaszójá, si já im szpusze, ke tatese hibele zsácsse in képenyágul mnyieu esel venet ku guler rosu si kuptusit gálben; asádáre, dáka vreu sze szkáp gyzse tacse gindurile si vreu sze fiu domn máre, átunes szém intork kepenyágul....

Jeu dére am primít szvátul jéj si in ámul 1872 ám si plekát la Arad, ká sze áflu un szaben bun.

Érkeszlind jeu akolo gyzse lok am si vezut un czégér asá numit la Keczel a mestyeruluj Péter celui indrecsit, káre áre un leginy si mai indrecsit, pe ásá kemát Ta Bandy.

Me bág dére lá jel, ká sze me tirkujészk ku jéj, ke áuziszem gyzse la mulcz, ke numaj jéj pot styimbá kepenyágul mnyieu gyzse nenorocsire.

Intrend me preszentuluj szpujinduli, ke jo ám foszt árgyzsilán, csár gyzsin fundul árgyzseluluj, styi ákolo gyzse lingé Minyis, dáre ákumá véd ke gyzse árgyzselény nuj binye, pentru ácséja jo vreu sze me fák unguréan, si décs ká sze nu we kunaszke nyime, ke cse misz si gyzse ungye misz, vreu szém sztremut náraval si portul, pentru ácséja ám ádusz ácsészt kepenyág la renovázie, ágyzseke, kászel fácsecz divatos.

Ta Bandy auzind ácseszte táré száu bukurát si luend kepenyágú gye lok láu dát in lukru.

Dupe-cse száu intorsz si reperát kepenyágú ágyzse ke dupecse, száu sekutu terkát, ágyzse ke rosaibverde, Ta Bandy ináu dusz la Péter, mestyerul esel máre, unde in lok de plata máu zsurát pe ápe si pe uszkát, ke sze remen aplecatá lor szingucze, si sze implineszk tacse ese vor voji jéj, járe jéj máu fagaduit, ke vor fácse ká sze fiu aléz gyzse domn asá gyzse máre, gyzse kit nics jo noj pricsepe kum ám ájunsz pene ákolo.

Jo mâm dátu dâre drá . . . guluj *Ta Bandy* și gyzse átunes nu jeszese domn maj máre gyzse kit minye in tot szátul. — Gyzse átunes mnyiau kreskut burtá, ám foszt gyzse muleseori dupe use ungyzse jerau domnj máj; pe skurt, gyzse átunes nyime nu kuesáze szem deje titulus máj mik gyzsekit Márjászán, — si ápoj, csé jesztc máj bun, szub kepenyágul intorsz, jo fák csém pláse mnyije, ágyzseke si máj szkurt, jo in vreme farcse skurte nu stiyin kum, kum nusí p'rin cse norok, gyzsintrun notáresucz, fere gyzse a mai luá in mana vr'o kárese, áfare gyzse sele de 32 și 52, m'am trezit fiszolgabireu okos, kit num áflij páreke.

Pentru áseje dâre, fráse si kuszkre, vezend ke tu farcse târe gyáj sztrikát, jo ká domn máre si preluminát, vin sze cse mentujeszki pre csinye gyzse prepásztijá cse te ácsápste. Ánume vezend ke sze apropie járe álezserile gyzse deputácz si tu inke nu jesty iuskrisz in pártidá nösztre liberale, me grebeszki áez dâ szvátrile mele kuszkrestry, ke ádéka tu sze cse lás gyzse politiká gyzse pene ákumá si sze cse fács, ká cséj máj mulez, liberális, fiind ke numáj tu si inke kicza fánaticus nu száu inszerisz kásze kápecse tyuszturij mári.

Jo pene ákumá ám si dát poruncs ászpre oficsiosz ká tocz szesze inskrije de liberali, ke dáke nu, átunes váj gyzse kápul lor. Ásádáre vom áve pártida máre si décs me vécz pocse álezse ákumá pre minye, gyzse deputát.

Gindescsetye dâre, fráscse, cse máre norocsiere cse ácsápste déka voj fi álesz jo gyzse deputát. Gyzse lok cse fák skrijetor la minye kásze kestyizs si tu eceva prákzsze.

Ám nyegyesgye dâre ke vei ászkultá gyzse csel máj betrén si cse vei fács liberaliszt, si véj kortesi pentru minye.

Gyzse áltmintreá s. c. l.

Nákipirczá Mikendy. om vestit.

P. S. Csár kind ám voj sze eszpedez skriszarea ácsástá, (szub numer si in forme oficiasze, ká si kortsijele de májadeunez, ká adeká sze nu pláteszk posztpórtul) áuzij ke fánaticii gyzsin árgyzsál járe áu hoterit pasivitácse si ke vor bujtagatli si pre noj ke sze fím pasivi.

Au mâmá miá! Atunes pácse gyzse minye.

Pentru Domnedieu, nu kumvá sze szpuj kujva, ka sze ne fasem pászivi, ke ápoj váj si gyzse kápul teu.

N. M.

Concursu.

De óra-ce prima-vér'a tóta natur'a se infrumse-tiéza, ér' crestinii, mai alesu pe serbatori mari, matura colbulu de pe pareti și varuirescu casele, pentru ca să fia mai frumóse și atragetórie; de óra-ce localităatile unde se predica cuventulu lui Domnedieu cu atâtu mai vertosu trebuie să fia d'in candu in candu curătite, fiindu-că a-colo se aduna cercandu-să adăpostu sufletescu toti crestinii; și a trei'a bra érasă de óra-ce și cătra shugitorii lui Domnediu, cari vestescu evangeli'a trebuie să fimu cu reverintia, — pr'in acést'a se scrie concursu cu terminulu celu mai scurtu: pentru unu individu, care să mature colbulu (pravulu, pulbarea) de pe parții și icónele basericei catedrale d'in Aradu.

Condițiunile:

1. Maturatoriulu se aibe o scara la scopu-ducetória și o peria lunga 'n códa.

2. Se produca testimoniu de calificatiune de la cutare academia de pravuitu, și o declaratiune, că pe Rosaliele romanesci și-va fini servitiulu.

Renumeratiunea:

Se va denumi de epitropu onorariu alu basericei, și spre distingere i-se va dă unu scaunu, de-a drépt'a epitropului primariu, de căte ori va cercetă baseric'a.

Recursele se voru adresá: Fratiloru de cruce „Tand'a și Mand'a" in Aradu, palazzo „Gura Satului."

Poesia contemporana.

„Câtu esci de juna și de frumósa!
Câta noblétia 'n faci'a ta!
Privirea-ti blanda și schinteiósa
Electriséza anim'a mea!"

Pletele-ti d'auru plutindu rebele,
P'acei duoi umeri rotundi de nea,
Te represinta vederei mele,
Ca p'unu faru sacru, ca pe o stea!"

„Iubite, draga, p'in poesie
Vedu, că d'in sufletu tu me iubesci,
Sí de aceea o *palaria*
Te rogu chiaru asta-di să-mi terguesci!"

„Frunte, sprincene, genile tale,
Perfecte, trase ca d'in penelu,
Iti dau aspectulu unei vestale,
Unei madone de Rafaelu !

Obraji-ti rumeni ca trandafirii,
Buzele tale, róua d'in ceriu,
In sfer'a dulce a fericirei
Linu me transpórtă candu ti le eceru!"

„Apropo, draga, pudr'a-mi carmina,
Sapunu de pete d'in celu vestitu,
Pasta de gura și glicerina,
Tóte d'o data s'aui ispravitu!"

„Tali'a-ti mica, desmierdatória,
Sinii tei fragedi ca duoi bujori,
Te facu o nimfa farmecatória,
Uru anger mandru plutindu pe nori!"

„Nu-ti uitá vorb'a. Să-mi iezi indata
Matasa fina, ultimu fasonu,
Să-mi facu o rochia lunga, turbata!
Numa-'n plisuri să cu juponu!"

„Ai mani miciute, ca de papusie,
Pe care vecinicu le-así sarutá,
Corpu mandru, falnicu, și piciorusie,
Ce pe ori-cine ar incantá!"

„Mai serie 'n lista manusi și ghete,
Bombe, cu tocuri de siépte coti,
Că-ci am placere d'intre cochete,
Să casce gur'a la mine toti!"

„Dér' acea vóce melodiós'a!
Dér' acelu sufletu castu, virginalu!
Déra zimbirea-ti delicioá!
Dér' . . . esci in totulu unu idealu!"

Esci o figura, esci o ieóna,
O frumusetie fore rivalu,
Incătu gurit'a-ti, ca o bombóna,
Ar stinge setea chiaru lui Tantalu!"

„Ca taca-ti gur'a! Nu-mi place mie,
Asie cuvinte seci, de amoru, —
Altor'a canta in poesie, —
hr' mie . . . mie un Luis-d'or!"

Talmesiu-balmesiu.

A-supr'a portii de la casele varmegiei Aradului, de mai multi ani s'a potutu vedè unu chipu ciopliti d'in lemn, ce reprezentă diezit'a dreptătii d'in mitologia, adeca unu chipu de femeia cu ochii legati cu o naframa, in man'a stanga cu cumpana, ér' in drépt'a cu sabia.

De unu tempu inse cumpan'a si legatòri'a de la ochi la acea diezitie — cumu, cumu nu, — au disparutu, si asta-di ea a remas numai cu sabia 'n man'a drépta, adeca fore legatòrie la ochi si fore cumpana.

Ce curiosu joeu alu naturei!

Ce caracteristica nimerita a situatiunei de asta-di!

Amintiràmu in Nr. trecuta, că unii domni oficianti de la administratiune, ba chiar si hiresiulu vic'ispanu *De Baiu-da* d'in varmegia Aradului, su luatu imnea in capu, colindandu d'in satu in satu — asie d'in intemplare — pentru a prinde alegatori in partid'a liberala, — si ca firesce, — pe totu locul o patira amaru s. c. l.

Acumu aflamu, ca poternicii *neresponsabili*, incepura propagand'a chiar *ex offo*, facandu pressia a supr'a notarilor cu felu de felu de amenintari, incat' insusi ai loru se scandalisadia si i batjocorescu in diarele loru; ma dilele treute falnicii cortesi publicara si o lista de a comitetelor liberalilor, unde vediuràmu numele a mai multoru barbati cinstiti de-a nostri, despre cari nu presupuneam a fi intrati.

Cerandu a-poi mai in adinsu, am aflatu, că *cei mai multi romani insenmatai in acea lista, nu au intrat in partid'a liberala, ci li se publicara numele fore scirea si in voirea loru, cu scopu de a seduce pre unii si pre altii.* —

Departate amu ajunsu!

Ni se scrie de la Dév'a, că unii conducatori mari ai romanilor de pe acolo inca incepura a dá semne de viétia; a-nume cu caslunea priimirei nouului fispanu **Pogány**, cinsti'a loru inca sariau d'in peile nemnisfesci de bucuria, că liberalulu guvernu ungurescu se 'ndurà pré gratiosu a denumí unu romanu — de si paganu — de fispanu in acelu comitatul atàtu de romanescu, si cumu dscu, saltau si ei de marea fericire.

Fórte intielettesce, celu pucinu éra voru potè si in grati'a dominilor, si nu li s'a potè imputá că: **nu facu nemicu.**

TAND'A SI MAND'A.

T. Bunu ajunsu, da pe unde mai colindasî, frate Mando, septeman'a trecuta, că nu te-am vediutu de feliu?

M. Hm! Cale de parte.

T. Unde?

M. La tergulu de vite la *Buz'a-turcului* langa *Boci'a romana*.

T. Si ce-ai vediutu pe acolo?

M. Hm! D'apoi lucruri pe cátu de minunate, pe atàtu de caracteristice si de risu.

T. Ce dracu! ?

M. Asie, Dieu! Am vediutu, frate, a-colo renunt'a universitate de sciintie ce a absolvat'o pop'a *Elek*.

T. Bine, bine, . . . dér' tu vorbisì si de lueri caracteristice si de risu.

M. Da! éta si de aceste. Balaurolu, vream sà dicu, Verwalterulu dorminalu d'in *Boci'a-romana, Seidl*, (acumu metamorfosatu in *Tölgyesy*.) candidatu de ablegatu, se preamblá pr'in tergu cu earut'a mai cu unu oficiantu subalternu alu societatii . . .

T. Fore huszár?

M. Ba da, eu unu huszár, dér' de celu eu breu rosìu, care, d'in deosebita onore si gratia d'in partea lui *Tölgyesy, siedea in bock langa cocisuu*.

T. Nu mai dice! Da dora nu a fi fost acel'a pop'a *Elek*?

M. Ba, Dieu, tocmai elu, adeca pardonu Mari'a S'a.

T. Vedi acuma te pricepu. Caracteristica si de risu e: ca unu ablegatu dietalu, in servilismulu celu nemarginitu, e in starere sà se faca si huszár, nu mai ca sà pôta fi in hinteu cu domni.

M. Dorere, vedu ca-e cam asiè!

T. Èi, si a-poi ce mai scfi de nou?

M. O minune mare!

T. Èu sà te-audu.

M. Conferint'a convocata la Sibiu, — sefi de care-ti amintii mai adeunadi, — dupa multa truda si necasu, canecanesci — ca mai totu-de-un'a candu cu trebile nostra — spre necasulu Tiligariului, a loru cátiva aspiranti la svarmituri domnesci, dér' mai alesu, spre cea mai mare *mahnire si desamegire* a celor multi ingamfati si pré 'nerediti — a decisu cu mare, fórte mare majoritate *pasivitate absoluta* facie de batalmasi ameuntiatori d'in Pute-a-peste.

T. Domne ajuta, ca mai audu si cát-e-o veste buna . . . D'a-poi, d'a-poi?

M. D'a-poi s'a mai decisu si acea: *ca sà se provoce si romanii d'in Ungari'a si Banatu, ca sà ei sà fia pasivi, ca-ci in impregiurariile de asta-di neci ei nu potu spera si accepta ce-va de la domnii silei.* . . .

T. Bravo! Bravo! Asie sà fia! Atunci a-poi sà vedi die-t'a Ungariei cátu va fi de domnésca, cu *deputati alesii totu cátu cu 2-3, seu multu 10-20 de voturi*. — atunci a sà mai rida si sà se destepte *Europ'a sedusa*. . .

M. Si eu credu, că eu ajutoriulu lui Dommedieu vomu si ajunge acele dile!

T. Mai un'a, . . .

M. Stau la dispositia!

T. Spune-mi frate, si acea, cam cine au fost acei'a, la acoa conferintia, carii si a-cum'a au mai voitutu activitate, — asie adeca pre-cum'u vreau ei?

M. Prostoganule, d'a-poi totu cei cam cunoscuti si pana a-ci: *Cristea redactorulu vediutu alu Tiligariului, Z. Boi, (!) Dr. Bore'a, diplomatu nou. A. Lazaru*, aspirantu de . . . N. Popa, redactorulu nevediedutu alu Tiligariului si inca cátiva mari politici si diplomatii vestiti!

T. Da las' ca-i voiu cunoscce eu acus'i mai bine... M. Isémna-i numai 'n lista.

T. Si inca un'a!

M. S'andu!

T. Ce dicu domnii, la tóte aceste?

M. Hei! domnii dicu domnesce, că adeca ujságurile loru sunt pline de amerintiari si de injuraturile cele mai cocisesci contr'a nostra. că ne intielegem si că vremu si finu pasivi. — si totusì de alta parte se facu, — ca tiganulu — că nu li pasa, nu-i dore s. c. l.

T. Asie déra-su fórte ingriigliati.

M. Ca toti vinovatii . . .